

פחד דוד

פרשת
וזרא
כ"ה טבת
תשע"ו
800

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

תאוות הממון והכבוד של פרעה

והנה בני ישראל במצרים ראו ניסים רבים מה שלא ראה אף דור בעם ישראל. אך חשבתי שיותר מכל הניסים הללו הנס הגדול ביותר שקיים זה, שאדם יצליח לתקן מידה אחת ממידותיו הרעות, דבר זה רצה הקדוש ברוך הוא לגרום לפרעה, אך פרעה לא ראה את האותות מן השמים ולא שת ליבו אליהם.

וקראתי מעשה על מרן הגאון הרב שך זצוק"ל, שפעם הוא השתתף בשמחת נישואין, והזמינו אותו לעריכת הקידושין וכוס הברכה כבר היה בידו, ולפתע הגיע האדמו"ר הקדוש מויזניץ זיע"א, מיד ניגש מרן הרב שך זצוק"ל והעביר לו את הכוס. בתחילה האדמו"ר זיע"א סרב, אך לבסוף הוא נענה לבקשה. סיפור זה הוא ספר מוסר חי עבורנו, שהרי אנחנו לא היינו יכולים לוותר כך על הכבוד לעריכת הקידושין, ואף אם משהו מאיתנו היה מוותר על כך זה היה לצורך הכבוד שיאמרו שפלוני יותר, וזה הנס הגדול ביותר שקיים שאדם מצליח לבטל את עצמו ולהרגיש שחברו גדול ממנו ולתת לו את הכבוד.

ומצאנו בדברי חז"ל (נדרים לח, א) שמשו רבנו היה עשיר עד מאוד, דכתיב "ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים" (שמות לד, א), וכתב רש"י שם: 'ראהו מחצב סנפרינון מתוך אהלו ואמר לו הפסולת יהיה שלך, משם נתעשר משה רבנו. וראיתי בספר 'רחשי לב' ששואל; מפני מה היה זקוק משה רבנו לעושר הזה, הרי בודאי לא אהב כסף ומפני מה נתן לו ה' את זה?!

ונראה לבאר שהקדוש ברוך הוא רצה להראות לבני ישראל איך להתייחס אל העושר, שמשו רבנו למרות כל עושרו לא שת ליבו אל הכסף, אלא היה הולך מן ההר אל העם ומן העם אל ההר, כדי לקבל תורה ולמסורה לעם. וכל זה מפני שהבין משה רבנו את חשיבות ומעלת התורה, ומסר זה העביר הקדוש ברוך הוא לבני ישראל שלמרות העושר הרב משה רבנו היה עסוק רק בתורה שהיא בשבילו העסק הנבחר ביותר.

וכך היה אצל כל האבות הקדושים שהכסף לגבם היה רק אמצעי ולא מטרה בכלל. וכן מצאנו אצל רבינו הקדוש שהיה עשיר גדול מאוד ובסוף ימיו זקף את אצבעותיו לשמים ואמר, יעידו אצבעות אלו שלא נהנתי מהעולם הזה כלום (כתובות קד, א). כבודם של הצדיקים זה התורה ולא הכסף. ולכן אף אם הקדוש ברוך הוא יקח להם את כל עושרם - לא יגרם להם מזה צער כלל.

לא כן הדבר אצל הרשעים, אלא הרשעים רודפים כל ימי חייהם אחר הכסף. וזה אשר קרא אצל פרעה, שכל ימיו הלך אחרי הכסף והכבוד, והאמצעי להעניש את הרשעים זה רק על ידי מחסור בכסף שאז הם מתעוררים לחשבון נפש. ופרעה אף לזאת לא שת ליבו, וגם כשאמרו לו עבדיו "הטרם תדע כי אבדה מצרים" (שמות י, ז), הוא לא השגיח בהם ונשאר ברשעותו. ראו עד כמה גדולה רשעת הרשעים.

"ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אותי" ואת מופתי בארץ מצרים". (שמות ז, א)

הקדוש ברוך הוא שולח את משה אבינו ע"ה לפרעה הרשע מלך מצרים, וכבר בתחילה הקדוש ברוך הוא מודיע למשה שהוא יקשה את לב פרעה, ויכה אותו מכות רבות עד שהוא ישלח את בני ישראל מארץ מצרים. ולכאורה הדבר הזה הוא פלא; מדוע הקדוש ברוך הוא לא הכה את פרעה מכה אחת הגונה ונאמנה וכך היה מוציא את בני ישראל ממצרים, מה היה הצורך בכל ההתראות והמכות שניתנו לפרעה.

וביותר תמוה, הרי הדבר גרם לחילול ה', שפרעה כביכול כפר בעיקר, שלאחר כל מכה הבטיח שישלח את ישראל ושוב חזר בו, והיה צורך להכות אותו פעם נוספת וחוזר חלילה. ולכאורה זה חילול ה', שכביכול פרעה עושה כרצונו ומזלזל בה' ובמשה. ואם כן מדוע לא הכה אותו ה' מכה אחת גדולה וחזקה והיה מוציא את בני ישראל ממצרים.

ונראה למתבונן שאף בני ישראל שהיו במצרים שאלו את השאלות האלו, וכי נבצר מהקדוש ברוך הוא לגאול אותנו, מדוע הקדוש ברוך הוא לא מכה את פרעה בפעם אחת כנדרשו. וחשבתי שהקדוש ברוך הוא עשה את כל זאת במכוון, וזאת בכדי ללמד את בני ישראל כמה גדולה רשעותם של הרשעים.

חז"ל מספרים לנו שפרעה החשיב את עצמו לאלוה (שמו"ר ה, ב), והוא אף היה ידוע אצל העם שהוא אינו נזקק לעשיית צרכים כשאר האדם. והקדוש ברוך הוא אמר למשה "לך אל פרעה בבקר הנה יוצא המימה ויניצבת לקראתו על שפת היאור והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך", (שמות ז, טו). הקדוש ברוך הוא שלח את משה אל פרעה דווקא בשעה שהוא מתגלה בקלונו בעשיית צרכיו, וכך מתברר בעצם שכל דבר אלהות שקר, כדי שפרעה יחזור בו וישלח את ישראל, אך פרעה הרשע למרות כל זאת עומד בשלו וממשיך להעביד את ישראל, וממשיך גם כן בהנהגתו כאלוה.

הקדוש ברוך הוא מידתו להכות את האדם לאט לאט, כדי שיוכל להתעורר ולשוב מההטא לפני שיבואו עליו ייסורים קשים. וכן מצאנו בענין הצרעת, שבתחילה הקדוש ברוך הוא מביא אותה בבית, ואחר כך בבגדים, ורק לבסוף הקדוש ברוך הוא מביא את הצרעת בגוף האדם, וזה מפני שדרכו של ה' להאריך אף. וגם עם פרעה הרשע נהג הקדוש ברוך הוא כך בהארכת אף מפני שאולי ישוב בתשובה, אך פרעה הרשע נותר בשלו.

פרעה היה שקוע בתאוה אדירה לכבוד עד כדי שהחזיק עצמו לאלוה, וכן היה שקוע בתאוה אדירה לממון, ולכן הקדוש ברוך הוא הענישו מכה אחר מכה, כדי להראות לו שבדרך שלו לא ישאר בידו מאומה מן הכבוד וכן הכסף, אך בכל זאת הוא לא שת ליבו לדברי ה'.

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:16 | 16:30 | 16:19 | 16:34

מוצאי שבת 17:32 | 17:33 | 17:31 | 17:35

רבינו תם 18:10 | 18:06 | 18:06 | 18:10

המולד לביל ראשון שעה 20:03 ו-13 חלקים
ראש חודש שבט יום שני

הילולא דצדיקיא

כח - רבי חננאל ניפי
מח"ס 'לויית חן'

כט - רבי יצחק כדורי

א - רבי משה שיק
מהר"ם שיק

ב - רבי משולם זושא מנאפולי

ג - רבי יוסף מאמינינוב

ד - רבי משה לייב מסאסוב

ה - רבי חיים ישעיה הכהן
מח"ס 'מסגרת השלחן'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מזל וברכה בעסק התורה

באחד מלילות שבת בהיותי ילד רך בשנים כתוצאה ממעשה שובבות מסוכן שעשיתי – נפלתי לתוך ארובת בית הכנסת של הצדיק רבי דוד בן חזן זיע"א, החברותא הנודע של זקני הצדיק רבי חיים פינטו הגדול זיע"א.

ברגע האחרון לפני שנפלתי לארץ, נתפסתי בזכוכית כלשהי בארובה והחזקתי בה בכוח רב לבל אפול אל תחתית הארובה. זמן רב הייתי תלוי באופן זה כשבכל רגע הרגשתי איך כוחותיי הולכים ועוזבים אותי והבנתי שאני עומד ליפול לארץ מגובה רב.

באותן שעות קשות וגורליות ישב כ"ק אבא הגה"צ רבי משה אהרן פינטו זיע"א ולמד תורה מבלי שידע כלל על הסכנה העצומה בה הייתי מצוי, ומן השמים קיבלו באהבה את לימודו הטהור והעניקו לי חיים.

לאחר זמן רב בו הייתי תלוי באופן זה בגובה רב ובסכנה גדולה, הגיע בחסדי שמים איזה מישוהו לחלץ אותי מהסכנה שבה הייתי שרוי, וכך יצאתי מהעניין לחיים ולשלום. הודו לה' כי טוב כי

לעולם חסדו.

לאחר מספר שנים, כשכבר בגרתי ועמדתי על דעתי, חשבתי לעצמי שאעסוק לפרנסתי ופרנסת בני ביתי בענייני מסחר, ולקיים בעצמי את הנאמר "בזיעת אפך תאכל לחם" (בראשית ג, יט).

אולם כשמע כ"ק מור אבא זיע"א על רצוני לצאת להתפרנס מעסקי חולין, הוא אמר לי שאיני מתאים בכלל למסחר, ולא אראה ברכה והצלחה בעולם העסקים.

"האם נולדתי חסר מזל?"

כך פניתי לאבא זיע"א והוספתי לשאול:

"האם בכל אשר אפנה, ואין זה משנה אם בענייני מסחר או להבדיל בעסק התורה – בכל דבר אני אכשל?"

אבא הקשיב לשאלתי ואחר השיב לי:

"לא, לא כך אמרתי. אתה מלא וגדוש במזל, אבל תוכל למצוא אותו רק בעסק התורה".

כשביקשתי לדעת מנין אבא יודע את הדבר, הזכיר לי אבא את מעשה הארובה שארע בזמן שהייתי ילד צעיר, ואמר שאם לא היו מייעדים אותי משמים להגות בתורה במהלך חיי – לא הייתי זוכה להינצל בזכותה של

התורה, והעובדה שזכות התורה שאבא למד באותן שעות עמדה להצלתי, הרי היא מוכיחה כאלף עדים שנועדתי לגדול ולהגות בתורה.

ובאמת, ממרחק של שנים אני מתבונן ורואה שדבריו של אבא התגשמו במלואם.

עוד אציין כי באותם ימים כאשר ניסיתי לעסוק במסחר, עליתי לקברו של סבי הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א במרוקו, ושם התעוררתי לחשוב האם סבא זיע"א גאה בי שאני משושלת משפחתו או שמא הוא מתבייש בעיסוקי?

שאלתי את עצמי האם זה נאה שנכדו של אדם צדיק ומלומד בניסים כמו סבי הגדול רבי חיים פינטו זיע"א יעסוק בענייני שעה במקום להשקיע עצמו בתורה הקדושה שהיא נצח נצחים?

באותה העת כשעלו בראשי מחשבות אלו, החלטתי באופן סופי שבכדי למנוע מסבי ומאבי זיע"א בושה בעולם העליון – עלי לשנות את דרכי, לעזוב את כל ענייני המסחר ובמקום זאת להשקיע את עצמי בעסק התורה, כי טובה תורה מכל סחורה.

בטוב טעם

טעמי מנהגי ישראל

בכמה קהילות ישראל נוהגים לקרות בכל ערב שבת מגילת שיר השירים.

והטעם לכך על פי המבואר בזוהר הקדוש ששלש פעמים ביום, הגיהנם שובת למשך שעה וחצי והרשעים זוכים למנוחה. אימתני? בשעה שישראל מתפללים ואומרים 'אמן יהא שמייה רבא'.

וידוע שבשבת הגיהנם נח למשך 24 שעות. נמצא שבימי החול הגיהנם פועל למשך 117 שעות בדיוק.

ולכן אמר שלמה המלך 117 פסוקים בשיר השירים – בכדי להינצל מדינה של גיהנם. ולכן תיקנו הקדמונים לומר אותו בכל ערב שבת, כי מי שאומר אותו בכונה שלימה ניצול מדינה של גיהנם בכל שבוע 117 שעות!

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"כה אמר ה'". (יחזקאל כ"ח)

הקשר לפרשה: בהפטרה יש נבואות על מפלתה של ארץ מצרים, והוא מענין הפרשה שבה מסופר על הפורענות שבאה על פרעה ועל מצרים בעשר המכות שקיבלו מיד ה' בהקשות את לב פרעה.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

משמירת הפה ניצל ממעשים רעים

כשירגיל עצמו להיות זהיר בלשונו שלא לספר לעולם בגנות חברו, אפילו אם לא יגרם לו היזק בזה, וגם שלא להלבין פניו על ידי דבוריו הרעים וגם מלהחזיק במחלוקת על ידי סיפוריו, בודאי יזהר ממילא מגזל וגנבה גם כן, כי הלא כבר קבל על עצמו להיות זהיר שלא לגרום שום רע וגנות על ידי דבורו וכל שכן בפועל ממש, וכך בהמשך יהיה נקי מכל העונות שבין אדם לחברו.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

אין אמונה בלא תורה

"וידבר משה לפני ה' לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתיים". (שמות ו, יב)

ידועה הקושיא המפורסמת והביאה גם מרן הרב שך זצוק"ל; מהו הקל וחומר שהעמיד משה לה, שאם בני ישראל לא שמעו אליו ודאי שלא ישמענהו פרעה. והרי מה שלא שמעו בני ישראל אל משה הוא משום שהיו בקוצר רוח מטורח השעבוד וקושי, כמו שכתוב "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה" (שם פס' ט), אבל פרעה שישב במנוחה על כס מלכותו בלא שום טרחה וקושי מדוע שלא יקשיב לקולו של משה?

עוד קשה; מדוע באמת לא הקשיבו בני ישראל לקול משה, והרי בפעם הראשונה שבא אליהם שמעו אליו. כמו שכתוב בפרשת שמות "וידבר אהרן את כל הדברים אשר דבר ה' אל משה ויעש האותות לעיני העם. ויאמן העם וישמעו" וכו' (שמות ד, ל-לא), מה קרה בינתיים שבפעם השניה שבא אליהם לא שמעו אליו?

ונראה לבאר ש"קוצר רוח" האמור בפסוק הוא ראשי תיבות של 'קר'. וזהו הקוצר רוח שהיה לישראל כשבא אליהם משה, שכבר התקררו באמונה. כי אמנם אתמול האמינו והתעוררו והשתחונו לה, אבל בינתיים חלשה אמונתם. וזה יסוד גדול שכל אימת שיש לאדם התעוררות באמונה או בעבודת ה' מיד עליו לפעול לשמר את ההתעוררות הזו, וודאי שבשביל לשמר צריכים מיד ללמוד את התורה הקדושה. אבל בני ישראל שלא קיבלו עדיין את התורה, רפתה אמונתם שהרי הבטלה מן התורה מביאה לידי שעמום (עי' כתובות נט, ב) והשעמום מביא לידי התקררות. ומחמת זה לא שמעו אל משה, כמו בפעם הראשונה.

זה רמז גם בתחילה ובסוף של המילים 'קוצר-רוח', שהוא "קח". לשון קיחה, ואין קיחה אלא תורה שנאמר (משלי ד, ב) "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו" (תענית ז, א). לומר שמכיוון שלא התחזקו ישראל בקיחה דהיינו בתורה, התקררו ורפתה אמונתם בהשם יתברך.

לפי זה יש לתרץ את קושיית מרן הרב שך זיע"א שמשנה רבנו ע"ה אמר לפני ה', שאם ישראל שהם חלק א-לוה ממעל (שלה"ה עשרה מאמרות, מאמר שני יז) התקררו בלא תורה ולא שמעו לדברי, ודאי שפרעה שאין בו חלק א-לוה שיתקרב בלא תורה, ולא ישמע לדברי.

בהמשך הפרשה מוצאים אנו איך שפרעה מתקרב במהירות גם אחרי שהתעורר ואפילו אחרי שהצהיר הצהרות של תשובה. שהרי במכת ברד שלח פרעה לקרוא למשה ולאהרן בבהילות שיתפללו על הפסקת המכה. ואמר "חטאתי הפעם ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים" (שמות ט, כז). כלומר שהיתה לו התעוררות לתשובה. אלא שמיד כאשר היתה רווחה התקרב וחזר בו מדבריו ושב להכביד את ליבו שנאמר "וירא פרעה כי חדל המטר והברד והקולות ויוסף לחטוא ויכבד לבו הוא ועבדיו" (שם פס' לד).

ועל פי הדברים האלו נראה להסביר בסייעתא דשמיא את דברי הזוהר בתחילת פרשת בא, על הפסוק "בא אל פרעה". וכתב הזוהר הקדוש (לד, א) "אני ה'" ה' מסייע למשה. וקשה מה השתנה כאן בפרשת בא שהוצרך משה לליווי של ה', בלכתו אל פרעה?

אלא שאחרי שראה משה את עוצם רשעותו של פרעה שכבר חזר בתשובה והתעורר, ותוך זמן מועט כזה שב להכביד את ליבו, לרשעותו. פחד להתעסק עימו וירא פן יושפע ממנו. שהרי אפילו להסתכל בפני רשע אסור, קל וחומר לשוחח עימו. עד שאמר לו ה' שאני אלוה אותך אל פרעה ואשמור עליך.

מכאן יש ללמוד יסוד מוסר כי אין אמונה בלא תורה. ואמונה בלי תורה אין בה ממש. וכמו שכתוב (שמות יד, לא) "ויאמינו בה" ובמשה עבדו" בה, זה אמונה. ובמשה, זה התורה. והרבה אנשים ראיתי במרוקו ובצרפת שהיו עם אמונה. אבל מאחר ולא למדו תורה עברו על הלכות. ולבסוף רחמנא ליצלן איבדו את הצלם א-להים.

אמרי שפר

מדרשי חז"ל על פרשת השבוע

מדה כנגד מדה

"ואני אקשה את לב פרעה". (שמות ז, ג)

עשר מכות כולן מדה כנגד מדה:

דם למה הביא עליו? לפי שלא היו מניחין בנות ישראל לטבול מטומאתם כדי שלא יהיו פרין ורבין. צפרדעים למה הביא עליהם? מפני שהיו משתעבדין בישראל ואומרים להן הביאו לנו שקצים ורמשים. לפיכך "ותעל הצפרדע".

כנים למה? ששמו את ישראל מכבדי חוצות ושווקים, לפיכך נהפך עפרם לכנים והיו חופרין אמה על אמה ולא היה שם עפר שנאמר "כל עפר הארץ היה כנים".

ערוב למה? שהיו המצרים אומרים לישראל צאו הביאו לנו דובים ואריות כדי להיות מצירין בהם, לפיכך הביא הקב"ה עליהן חיות מעורבות, שנאמר "ויבא ערוב כבד".

דבר למה? מפני ששמו את ישראל רועי בקר ורועי צאן ורועי גמלים בהרים ובקעות ובמדברות, כדי שלא יפרו וירבו. אמר להם הקב"ה אני אביא לכם רועה יפה, שנאמר "הנה יד ה' הויה וגו' וישלח פרעה והנה לא מת ממקנה" וגו'.

שחין מפני ששמו את ישראל לחום להם חמין ולצנן להם צונן, לפיכך לקו בשחין שלא יכלו ליגע בגופן. ברד מפני ששמו את ישראל נוטעי גנות ופרדסים ואילנות וכרמים, לפיכך הביא עליהן ברד ושבר אילנותיהן שנאמר "ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד".

ארבה למה? מפני ששמו את ישראל זורעי חטין ושעורים, לפיכך הביא עליהן ארבה יאכלו כל מה שזרעו להם ישראל

חשך למה? יתברך שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה שאין לפניו משוא פנים, והוא חוקר לב ובוחן כליות. לפי שהיו בישראל פושעין שהיה להם פטרונין מן המצרים והיה להם שם כבוד ועושר ולא היו רוצין לצאת ממצרים, אמר הקב"ה אם אני אביא עליהן מכה בפרהסיא וימותו - יאמרו המצרים כשם שעבר עלינו כך עבר עליהן. לפיכך הביא על המצרים את החשך שלשה ימים ולא ראו איש את אחיו ולכל בני ישראל היה אור במושבותם.

(מדרש תנחומא)

מגלה נסתרות

"הנה אנכי מכה במטה אשר בידי". (שמות ז, יז)

ומי גרם לפרעה שילקה? על שאמר לי יאורי ואני עשיתי לפיכך אמר לו הקב"ה למשה "ראה נתתיך אליהם לפרעה".

אמר הקב"ה (ירמיה כג) "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'".

אמר רבי בנימין בר לוי; אם ישב אדם בזוית ועוסק בתורה - אני מראהו לבריות. אם יטמין אדם עצמו לעבודת כוכבים - אני מראהו לבריות. שנאמר "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו".

אמר רבי חמא בר חנינא; אני ממלא ממנו העליונים והתחתונים ומראה שחצו לבריות, לפיכך אמר לו הקב"ה למשה "ראה נתתיך אליהם לפרעה". (מדרש רבה)

רינה ורננה

"ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים". (שמות ט, כז)

הצדיק עליו את הדין. ומה שכתב נטל על כך? שנתן להם מקום קבורה שנאמר "נטית ימינך תבלעמו ארץ".

הרשעים אינן מרננין עד שהוא מביא עליהם מכות. אבל הצדיקים אינן כן, לכך נאמר "ורננו צדיקים בה", שנאמר "וירא כל העם וירונו".

רננו צדיקים ה' אין כתיב כאן אלא בה' בזמן שהן רואין אותו, וכן הוא אומר "וירא ישראל את היד הגדולה" התחילו מרננין "אז ישיר משה".

(ילקוט שמעוני)

פלגי מים

אם נציב שאלת מפתח בפני כל אב ואם בעולם, בה נחפוץ לעת מי הם אותם הורים שעונים על ההגדרה 'הורים טובים', נקבל על כך תשובות רבות ומגוונות. ישנם הורים שיחשבו על הדרך שבה הם בחרו בכדי לחנך ולעצב את חינוך ילדיהם כדרך העונה במלואה ובמיטבה על ההגדרה 'הורים טובים', הם השקיעו בילדיהם הון רב, העניקו להם חוגים יוקרתיים ולא חסכו מפיהם את כל תפנוקי העולם.

לעומתם יש הורים שיסברו כי דרך החינוך שבה הם סללו והעמידו את ילדיהם היא היא הטובה ביותר, קשיחות ותוכחות מוסר על כל צעד ושעל - הן הן שהעמידו את בניהם מפני תחלואי החברה והן הן שחיסנו אותם במעגל החיים.

"הורים טובים", מציין היועץ החינוכי הרב יצחק רבי שליט"א בספרו 'לאהוב' (העומד לראות אור בקרוב) "הינם בהכרח גם ידידים טובים של ילדיהם, כאשר במרוצת השנים מגיע מצב בו לילדים אין ידידים טובים יותר מהוריהם. ידידות זאת באה לידי ביטוי בשיחות אישיות, בילוי יחד ופתיחות זה לזה. כאשר החינוך ניתן מתוך אהבה עם מסגרת ברורה".

לדעתו, חינוך באהבה עם מסגרת ברורה,

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

סיפר הגאון רבי דוד רפאל בנון שליט"א, על הגאון רבי פנחס אביצור זצ"ל:

קודם שהתפרסם רבי פנחס ברבים כתלמיד חכם מופלג, הוא היה עני מרוד וביתו ריקם מכל. בכל יום שישי היה הולך רבי פנחס זצ"ל, לפרדסי הפקר ומשם מלקט פרחים, אותם היה אוגד כזר פרחים ועובר במלאח שברחוב היהודים.

ערב שבת אחת, הבחינה אשתו, בפרחים שבידו כשהוא מסובב בסימטאות המללאח. "מדוע אתה מסתובב עם פרחים אלו?" שאלה.

תשובה מאלפת, מלאת חכמת חיים ומוסר השכל, השיב לה הצדיק רבי פנחס זצ"ל:

ראי נא! מכיון שאני עני, והאנשים כאן לא נזהרים לדעת מה חסר לי ועד כמה אני חי בדוחק ועניות, וח"ו עלולה להיות עליהם הקפדה בשמים. לכן אני מסתובב עם פרחים אלו, כדי שיחשבו שאני עשיר, שהרי אני קונה פרחים לשבת. ואם יש לי פרחים לשבת, אזי כל הרואה אותי - מבין שבדאי שיש לי גם מה לאכול בבית, וכך לא תהא כל הקפדה משמים על אנשי העיר.

מכאן יש לנו ללמוד, עד כמה היה הגאון רבי פנחס זצ"ל, עניו ונחבא אל הכלים, עד שלא רצה שהעולם ידע שהוא עני ואביון, והוא אינו צריך לבריות. ואילו מצד שני חשש שמא תהיה הקפדה על הבריות מדוע לא דאגו לו? שהרי כל שעות היום הוא לומד בבית המדרש. לכן הסתובב עם זר פרחים בידו, מכיון שהוא העדיף לקיים בעצמו "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות", כי בטחונו היה בהש"ת ולא בבשר ודם.

כוחו של רבי פנחס וקדושתו היו בדרגות עצומות מאוד, ויכל להתפרנס לבד. אלא שהוא היה בבחינת רבי חנינא בן דוסא, עליו אמרו חז"ל "די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת".

רבי פנחס אביצור זצ"ל, נטמן בבית העלמין במוגאדור, ועל קברו נבנה אוהל. זכותו תגן עלינו אכ"ר.

רגשות, אך הוא עדיין לא מגיב ולא פועל דבר משמעותי בחיי המשפחה מבלי לשתף את בניו הצעירים, מבלי להתייעץ אתם קודם ביחסי המשפחה עם תושבי שכם. כך בדיוק רומם יעקב אבינו את בניו והכין אותם לגדלות.

כל אב שמשפיע טובה לבניו ומדריך אותם בדרך מסויימת, אינו הופך אותם בבת אחת לבעלי נסיון ולבעלי בשלות בקבלת החלטות משמעותיות בחייהם. בדיוק כפי שהעשיר מעניק כמה פרוטות לעני, הוא הרי אינו מתכוין שהעני יתעשר מפרוטותיו. וכפי שהרופא שמייעץ לחולה כיצד יוכל להבריא ממחלתו, אינו מצפה שהחולה יהפך לרופא בסניף השכונתי של קופת החולים.

כך בדיוק פועלת הדינמיקה החינוכית בין אב לבנו. ההנחיה שהאבא מנחה ומדריך, מטרתה היא בעליל בכדי לרומם את הבן, להעלותו מעט מדרגתו הילדותית ולהגשים אצלו שלימות עצמית. האבא מצפה שבבנו יתקיימו שאיפות שהוא עצמו לא זכה להם כשהוא עצמו לא רואה בכך שום פגיעה במעמדו. בבחינת מה שלימדו אותנו חכמינו זכרונם לברכה "בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו".

הדרך הראויה להגיע למעמד זה כרוכה כאמור בשיתוף הילד בחיי הבית, בהתאם לגילו ורמת משכלו. מלבד התועלת החינוכית הטמונה בשיח זה, יכולה גם לצמוח תועלת נוספת באיחוד התא המשפחתי שמקבל ערך מוסף בשיח המשפחתי סביב נושאים משפחתיים, מהותיים יותר או פחות. כך שכל אחד מבני הבית מקבל ביטוי עצמי, הנה דעתו מושמעת ברמה ואף בגיבוש החלטתה שנפלה לבסוף - כך הוא יחוש- היה לו חלק נכבד.

"נוצר רק לאחר שההורים מגלים לילדים אהבה אמיתית, ומראים נכונות לשוחח עם הילדים תמיד. כשבמקביל מתייעצים ההורים עם הילדים בענייניהם האישיים, דבר המקנה שותפות הדדית בניהול הבית ובחיים בכלל".

"אין לשכוח כל העת, כי בתקופת ההתבגרות של ילדיכם, אם לא תשרור אווירה של ידידות ביניכם לילדיכם, לא יהיה דבר שיחבר ביניכם, פרט לדרישות כספיות כאלו או אחרות, כמובן, מצד הילד המתבגר".

המארג הרגשי עם הילדים בשפה הידידותית, מקבל ביטוי עז דווקא בימים פחות טובים.

"ככל שנשקיע ברקמת אהבה זו בקרב ילדינו, אלה, מנגד, יחקקו את דמות ההורים לנגד עיניהם, ויאזרו כוח בזמן אמת, אם חלילה יגיע לידיהם נסיון. כמובא במדרש על הקשר בין יעקב אבינו ע"ה ליוסף הצדיק בנו, כשדמות דיוקנו של אביו, יעקב, הופיעה לנגד עיניו של יוסף כשהיה בנסיון קשה. על אותו משקל ניתן לקבוע ולומר שדמות ההורים תופיע לנגד עיני הילדים בהזדמנויות רבות בחיים בצמתים מרכזיים ובפרשות דרכים עקלקלות".

שיתוף והכנה לאחריות

כאן המקום לציין ולהאיר שהנהגה נפלאה זו אנו מוצאים אצל יעקב אבינו ע"ה, בדרך שסלל עבורינו בהנהגת הבית ובחינוך הילדים שלהם הוא קורא "אחי". אחת הדוגמאות המאפיינות את הלך מחשבה זו, מצויה בפרשת דינה כאשר יעקב שומע על מעלליו של שכם בן חמור "ובניו היו את מקנהו בשדה והחריש יעקב עד בואם". אבא יעקב, הזקן והמנוסה בחינוך הילדים, מקבל מסר שגורם לו לסערת